

Un considerent în plus, pentru care răscoala din Țara Românească interesează și slavistica românească, îl constituie faptul că în sinul oastei lui Tudor se numărau unități compuse din bulgari și sârbi, comandate de D. Macedonschi și Hagi Prodan¹: o dovadă a platformei comune de luptă pe care se situau popoarele balcanice. Prezența arnăuților în «adunarea norodului» a fost socotită argument al concordanței scopurilor urmărite inițial de Eterie și de Vladimirescu. Prin urmare, de la o chestiune ce ar părea specială se ajunge la o anumită concepție despre evenimentele din 1821.

Istoriografia noastră nouă, călăuzită de o concepție științifică, a adâncit înțelegerea răscoalei conduse de Tudor Vladimirescu. Descoperirea unor documente de importanță capitală a favorizat progresul interpretării. Dintre acestea, ne mărginim să menționăm aici: actul descoperit de acad. A. Oțetea în arhivele din Budapesta și intitulat de dînsul «Legămîntul lui Tudor Vladimirescu față de Eterie»², precum și documentul din care reiese că banii Gr. Brîncoveanu, Gr. Ghica și Barbu Văcărescu, din guvernul provizoriu, au împuternicit pe Tudor să răscoale poporul³.

Aceste documente, ce vădese înțelegerea dintre Tudor și Eterie și dintre Tudor și boieri, prealabilă răscoalei, vin în sprijinul tezei lui I. C. Filitti⁴ și a lui A. Oțetea⁵, potrivit căreia mișcarea de la 1821 din Țara Românească a avut de la început caracter antiotoman și a pornit în strînsă legătură cu mișcarea grecească de eliberare.

De unde, mai înainte, istoricii limitau caracterul național al mișcării lui Tudor la lupta antifanariotă, iar unii susțineau chiar, în spirit șovin — deci de pe poziția de clasă a burgheziei — că mișcarea a fost antigrecească, amestecînd Eteria cu pătura fanariotă din Principate și făcînd vinovați de relele din țară numai pe greci, în prezent s-a clarificat definitiv că răscoala a fost *antiotomană și antifeudală*.

Este adevărat că în mișcarea de la 1821 scopul antiotoman nu s-a manifestat totdeauna direct, ci trebuie dedus. Tudor n-a avut ciocniri cu turcii, ci a declarat mereu supunere Porții, ducînd tratative cu ea. Dar descoperirea convenției dintre el și căpeteniile eteriste Iordache Olimpiotul și I. Farmache ne-a adus certitudinea că răscoala din 1821 ținea la scuturarea jugului turcesc. E un adevăr deplin stabilit că *cele două mișcări (a lui Tudor și Eteria) nu au fost doar simultane și paralele, ci interdependente, legate printr-un scop comun*, și că Eteria a constituit prilejul ce a determinat izbucnirea mișcării din Țara Românească.

În afară de aceasta, actele date la iveală în ultimii ani arată amploarea mișcării sociale: nu mai este îndreptățită limitarea răscoalei la acțiunile

¹ Despre sîrbii și bulgarii din oastea lui Tudor, aflăm unele considerații la: I. Neacșu, *Oastea pandurilor condusă de Tudor Vladimirescu în răscoala din 1821*, în *Studii și referate privind istoria Romîniei*, partea II-a, Buc., 1954, p. 1022, 1034, 1039 etc.; Dan Berindei, *op. cit.*, p. 60, 69, 190 etc. Se leagă de această problemă și articolul lui A. Constantinescu și C. N. Coman, *Date noi privind participarea unor bulgari la răscoala din 1821 în Țara Românească*, în «Romanoslavica», IV (1960), p. 239—249.

² A. Oțetea, *Legămîntul lui Tudor Vladimirescu față de Eterie*, în rev. «Studii», 1956, nr. 2—3, p. 125—133.

³ Const. Grecescu, *Încă un act în legătură cu mișcarea de la 1821 din Țara Românească*, în «Revista istorică romînă», vol. XVI (1946), fasc. I, p. 1—9.

⁴ I. C. Filitti, *Tudor Vladimirescu (Rostul răscoalei lui)*, Buc., 1937.

⁵ A. Oțetea, *Tudor Vladimirescu și mișcarea eteristă în Țările Românești, 1821—1822*, Buc., 1945.